درس یکم

نیکی

برای هر مبحث کتاب، جدول و نمودار سطح‌بندی سؤال‌ها مانند نمودار پایین تهیه شده، در این جدول تعداد و شماره سؤال‌های هر سطح، (نسبتاً دشوار، دشوار، دشوارتر)، درصدهای مراجعه ابتدایی و انتهایی هر سطح مشخّص و نمودار براساس درصد مراجعه به سؤال و شمارهٔ سؤال‌ها تنظیم شده است. بدیهی است که این نمودار باید شیب منطقی داشته و هرچه رو به پایان می‌رویم درصد مراجعه، کمتر و سؤال‌ها دشوارتر شود.

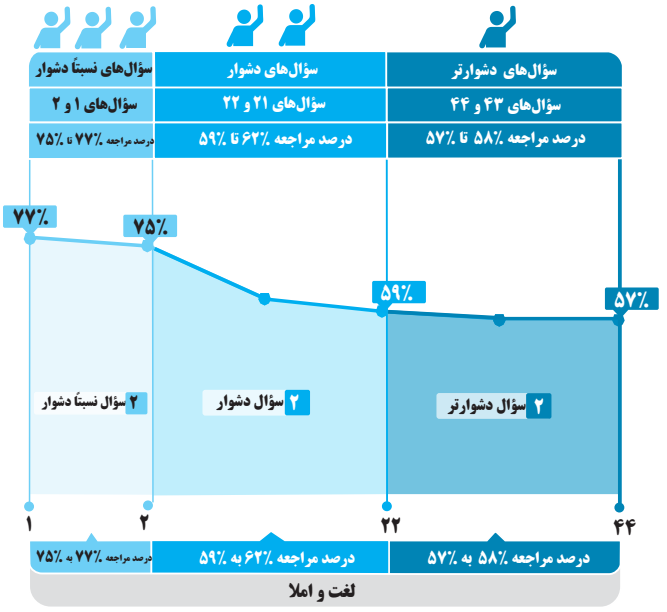

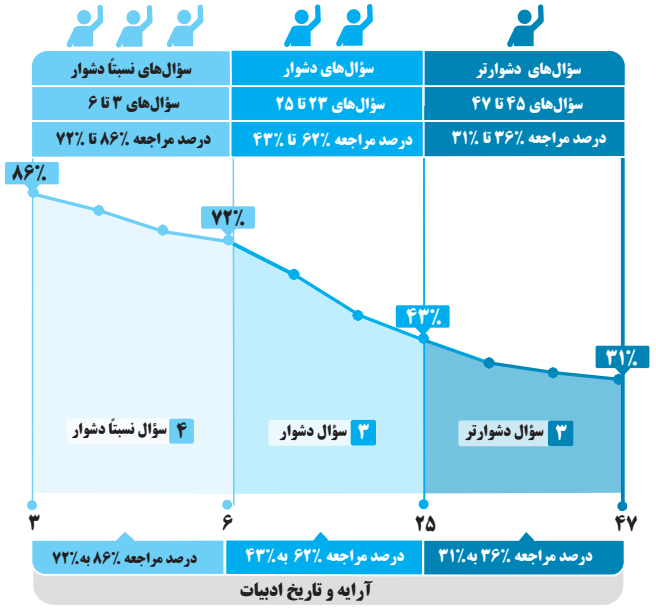

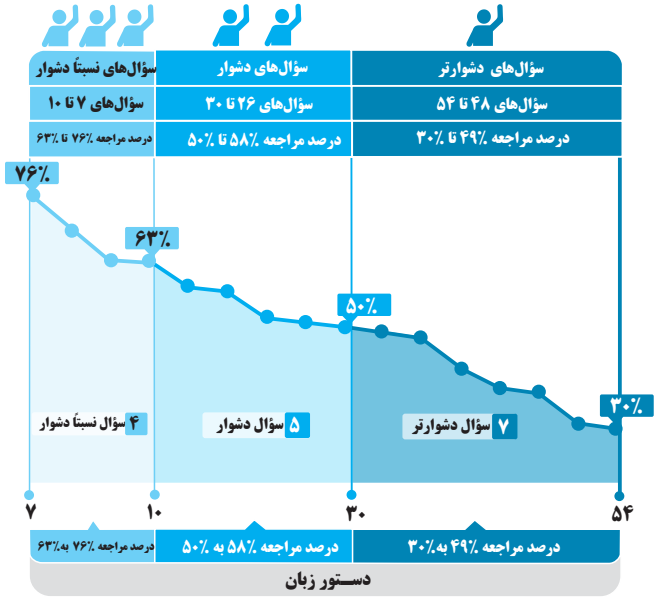

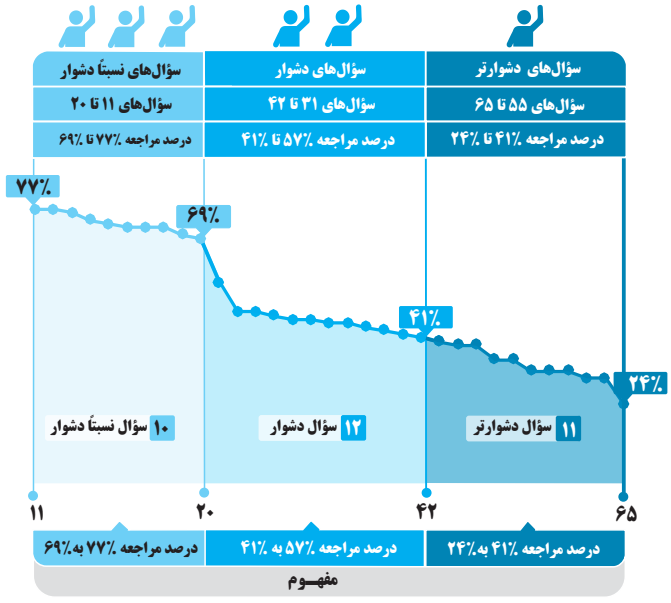

معرّفی نشانه‌ها

در مقابل هر سؤال سه نشانه‌ی زیر را مشاهده می‌کنید:

۱ درصد مراجعه‌کنندگان به هر سؤال

۲ درصد دانش‌آموزانی که پاسخ صحیح داده‌اند.

۳ تاریخ برگزاری آزمون

سؤال‌های نسبتاً دشوار

مبحث: لغت و املا[1]

۱- معانی واژهٔ کدام گزینه تماماً درست نیست؟

۱) غیب: پنهان، نهان از چشم، عالمی که خداوند فرشتگان و ... در آن قرار دارند.
۲) حمیّت: غیرت، جوان‌مردی، جانب‌داری
۳) قوت: رزق روزانه، خوراک، غذا
۴) دون همّت: کوتاه همّت، دارای طبع پست، کوتاه اندیشه

۷۷٪ ۴۲٪ ۹۶/۰۹/۱۷

۲- در کدام گزینه غلط املایی می‌یابید؟

۱) صورت بی‌صورت بی‌حدّ غیب
۲) از متاع عاریت بر خود دکانی چیده‌ام
۳) خموشی را چراغ عاریت در آستین دارد
۴) دگر روز باز اتّفاق اوفتاد

ز آینهٔ دل تافت بر موسی ز جیب
وام خود خواهد ز من هر دم طلب‌کاری جدا
به نور جبهه روشن دار محراب عبادت را
که روزی‌رسان غوث روزش بداد

۷۵٪ ۷۰٪ ۹۶/۰۷/۲۱

مبحث: آرایه و تاریخ ادبیات

۳- آرایه در کدام گزینه نادرست آمده است؟

۱) بگیر ای جوان، دست درویش پیر
۲) برو شیر درّنده باش، ای دغل
۳) زنخدان فرو برد چندی به جیب
۴) شغال نگون‌بخت را شیر خورد

نه خود را بیفکن که دستم بگیر (تضاد)
میانداز خود را چو روباه شل (تشبیه)
که بخشنده، روزی فرستد ز غیب (کنایه)
بماند آن‌چه روباه از آن سیر خورد (جناس همسان)

۸۶٪ ۷۰٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۴- آثار «فرهاد و شیرین» و «بهارستان» به ترتیب از چه کسانی است؟

۱) نظامی گنجوی، جامی
۲) نظامی گنجوی، اوحدی
۳) وحشی بافقی، جامی
۴) وحشی بافقی، اوحدی

۸۱٪ ۵۵٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۵- کدام ابیات جناس تام دارند؟

الف) یکی کودکی دوختند از حریر — به بالای آن شیر ناخورده شیر
ب) آدمی در عالم خاکی نمی‌آید به دست — عالمی دیگر بباید ساخت و از نو آدمی
ج) بر دوخته‌ام دیده چو باز از همه عالم — تا دیدهٔ من بر رخ زیبای تو باز است
د) ساقی و مطرب و مِی جمله مهیاست ولی — عیش بی‌یار مهیا نشود یار کجاست؟

۱) الف- ب ۲) الف- ج ۳) ب- د ۴) ج- د

۷۵٪ ۴۲٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۶- در همهٔ ابیات به جز گزینهٔ ... «جناس همسان (تام)» به کار رفته است.

۱) نه من از پرده‌ی تقوا به در افتادم و بس
۲) روی جانان طلبی آینه را قابل ساز
۳) قامتم از خمیدگی صورت چنگ شد ولی
۴) مهی که راز من از پرده آشکارا کرد

پدرم نیز بهشت ابد از دست بهشت
ورنه هرگز گل و نسرین ندمد ز آهن و روی
چنگ نمی‌توان زدن، زلف خمیدهٔ تو را
هنوز صورت او زیر پرده پنهان است

۷۲٪ ۲۲٪ ۹۶/۰۷/۲۱

مبحث: دستور زبان

۷- معنای فعل «شد» در کدام گزینه متفاوت است؟

۱) چنین گفت با کودک آموزگار
۲) چو شب روز شد بامداد پگاه
۳) چو بانو چنان دید، شد سوی کوه
۴) به بارگاه او ملک ز خلد شد

که کاری نکردیم و شد روزگار
بفرمود تا بازگردد سپاه
رسیدند تا پای کوه آن گروه
ندا شنید کاندر آی مرحبا

۷۶٪ ۲۹٪ ۹۶/۰۸/۰۵

---

[1] در این کتاب، سؤالات هر درس به صورت مبحثی تنظیم شده است. بنابراین شما می توانید سؤالات این کتاب را به دو شیوه تمرین کنید:
۱) درس محور: در هر مرحله تمام سؤالات یک درس را پاسخ دهید.
۲) مبحثی: در هر مرحله سؤالات یک مبحث (لغت و املا، آرایه و تاریخ ادبیات، دستور زبان، مفهوم) را پاسخ دهید.

۸- مفهوم افعال به کار رفته از مصدر «گشتن» در کدام گزینه متفاوت است؟

۱) گرد همه بوستان بگشتیم / بر هیچ درخت از این ثمر نیست
۲) تا مصوّر گشت در چشمم خیال روی دوست / چشم خودبینی ندارم روی خودرأییم نیست
۳) از قفا سیر نگشتم منِ بدبخت هنوز / می‌روم وز سر حسرت به قفا می‌نگرم
۴) پیری و جوانی پی هم چون شب و روزند / ما شب شد و روز آمد و بیدار نگشتیم

۶۹٪ ۶۰٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۹- معنای «ردیف» در کدام گزینه با بقیه تفاوت دارد؟

۱) عاشقا هستی خود در ره معشوق بباز / زانکه با هستی خود می‌نتوان آن‌جا شد
۲) عقل از طرهٔ او نعره‌زنان مجنون گشت / روح از حلقهٔ او رقص‌کنان رسوا شد
۳) تا که آن شمع جهان پرده برافکند از روی / بس دل و جان که چو پروانهٔ ناپروا شد
۴) شکن زلف چو زنار بتم پیدا شد / پیر ما خرقهٔ خود چاک زد و ترسا شد

۶۳٪ ۵۴٪ ۹۷/۱۱/۰۵

۱۰- نقش واژهٔ مشخص‌شده در کدام گزینه صحیح نیست؟

۱) یکی روبهی دید بی‌دست و پای / فروماند در لطف و صنع خدای (نهاد)
۲) برو شیر درنده باش، ای دغل / مینداز خود را چو روباهِ شل (متمم)
۳) خرد را گر نبخشد روشنایی / بماند تا ابد در تیره‌رایی (متمم)
۴) اگر لطفش قرین حال گردد / همه ادبارها اقبال گردد (مسند)

۶۳٪ ۴۳٪ ۹۶/۰۷/۲۱

مبحث: مفهوم

۱۱- مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر تفاوت دارد؟

۱) کسی نیک بیند به هر دو سرای / که نیکی رساند به خلق خدای
۲) خواهی که ممتع شوی از دنیی و عقبی / با خلق، کرم کن چو خدا با تو کرم کرد
۳) چه در کار و چه در کار آزمودن / نباید جز به خود، محتاج بودن
۴) ده روز مهر گردون افسانه است و افسون / نیکی به جای یاران فرصت شمار یارا

۷۷٪ ۷۴٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۱۲- کدام گزینه به مفهوم بیت زیر نزدیک‌تر است؟

«کمال عقل آن باشد در این راه / که گوید نیستم از هیچ آگاه»

۱) توانا و دانا و دارنده اوست / خرد را و جان را نگارنده اوست
۲) به نام خداوند جان و خرد / کزین برتر اندیشه برنگذرد
۳) در جلالش عقل و جان فرتوت شد / عقل حیران گشت و جان مبهوت شد
۴) گوش آن کس نوشد اسرار جلال / کو چو سوسن صد زبان افتاد و لال

۷۷٪ ۳۳٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۱۳- بیت زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

«بگیر ای جوان، دست درویش پیر / نه خود را بیفکن که دستم بگیر»

۱) هر که او را یار باشد یار باش / هر که یارش نیست زو بیزار باش
۲) تا توانی با جماعت یار باش / رونق هنگامهٔ احرار باش
۳) تو خاطر نگه‌دار درویش باش / نه در بند آسایش خویش باش
۴) تو بر تخت سلطانی خویش باش / به اخلاق پاکیزه درویش باش

۷۶٪ ۴۷٪ ۹۸/۰۱/۰۷

۱۴- همهٔ ابیات زیر با هم تناسب معنایی دارند به‌جز بیت .... .

۱) به چنگ آر و با دیگران نوش کن / نه بر فضلهٔ دیگران گوش کن
۲) نهال دستگیری، دستگیری بار می‌آرد / نماند بر زمین هرکس که کوری را عصا گیرد
۳) چو مردان ببر رنج و راحت رسان / مخنّث(نامرد) خورد دسترنج کسان
۴) چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر / چه باشی چو روبه به وامانده سیر

۷۴٪ ۵۵٪ ۹۷/۰۹/۱۶

۱۵-مفهوم کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

۱) بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش
۲) بهشت گرچه پر آسایش است و ناز و نعیم / جز آن متاع نیابی که خود فرستادی
۳) برآن خورد سعدی که بیخی نشاند / کسی برد خرمن که تخمی فشاند
۴) سعادت به بخشایش داور است / نه در چنگ و بازوی زورآور است

۷۳٪ ۶۵٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۱۶-کدام گزینه با بیت «اگر لطفش قرین حال گردد / همه ادبارها، اقبال گردد» تناسب مفهومی دارد؟

۱) جغد و هماست در نظرم مرغ یک قفس / ز اقبال بی‌نیازم و ز ادبار فارغم
۲) بر روی دوستان تو و دشمنان توست / اقبال را علامت و ادبار را اثر
۳) آن را که براند ز درش یابد ادبار / وان را که بخواهد به برش دارد اقبال
۴) به ظلمتی که ز دوران رسد گرفته مباش / که خندهٔ شب ادبار، صبح اقبال است

۷۳٪ ۶۴٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۷- بیت زیر با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر / چه باشی چو روبه به وامانده سیر»

۱) کنون کوش کآب از کمر درگذشت / نه وقتی که سیلاب از سرگذشت
۲) چو تمکین و جاهت بود بر دوام / مکن زور بر ضعف درویش عام
۳) تا رنج تحمل نکنی، گنج نبینی / تا شب نرود صبح پدیدار نباشد
۴) رهین منت و مهمان‌خوان این و آن تا کی / غلام همت خود باش و فکر زندگانی کن

۷۲٪ ۶۰٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۱۸-مفهوم کدام گزینه با عبارت «مردان، بار را به نیروی همّت و بازوی حمیّت کشند، نه به قوّت تن.» قرابت دقیق‌تری دارد؟

۱) به همّت برآر از ستیهنده (نافرمان) شور / که بازوی همّت به از دست زور
۲) چو طفل اندرون دارد از حرص پاک / چه مشتی زرش پیش همّت چه خاک
۳) پیش زور و زر غالب همه تسلیم شدند / آن که تسلیم نشد همّت مردانهٔ ماست
۴) از بس که سعی همّت مردان فروتنی است / پشت سپه قوی به سوار پیاده است

۷۲٪ ۴۶٪ ۹۸/۰۱/۰۷

۱۹-کدام بیت در توصیه به «بلندهمّتی» نیست؟

۱) همّت مرد چون بلنـــد بـــود / در همـــه کـــار ارجمـــند بـــود
۲) از همّت بلند بدین مرتبت رسید / هرگز به مرتبت نرسد مـــردم دنی
۳) می‌ندانی که پست گـــردد زود / هر کـــه را هـــمّت بـــلند بود
۴) دل و همّت بلنـــد و روشن کن / روی روشن چه سود و قد چو میل؟

۷۰٪ ۵۷٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۲۰-بیت زیر، با همهٔ ابیات قرابت مفهومی دارد به‌جز ... .

«چه در کار و چه در کار آزمودن / نباید جز به خود محتاج بودن»

۱) گنج زری بود در آن خاکدان / چون پَری از دیدهٔ مردم نهان
۲) غیر، که غافل ز دل زار توست / بی‌خبر از مصلحت کار توست
۳) خواهش مرهم ز دل خویش کن / هر چه طلب می‌کنی از خویش کن
۴) چشم فروبسته اگر واکنی / در تو بود هر چه تمنّا کنی

۶۹٪ ۴۱٪ ۹۷/۰۷/۲۰

سؤال‌های دشوار

مبحث: لغت و املا

۲۱-در متن زیر، چند غلط املایی وجود دارد؟

«اگر به خلاف آن کاری افتد، کرم و همیّت و شهامت او سرزنش نگردد و با سعادت شهادت او را ثواب مجاهدت فراهم آید. پس خویشتن بر گردن ماهی‌خوار افکند و حلق او محکم بیفشرد.»

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۶۲٪ ۴۶٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۲۲-مفهوم مصدر «شدن» در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

۱) با هر غمی که آید راضی شو، ای دل، آن را ما را نیافریدند از بهر بی‌غمی را
۲) گرت نزهت همی‌باید به صحرای قناعت شو که آن جا باغ در باغ است و خوان در خوان و با در با
۳) ای سر به زودی خاک شو، پیش در آن نازنین بو کز طفیل نازنین بوسیم پا را هر زمان
۴) ای اجل رنجه شو اکنون که ز بیماری هجران بهر جان دادنم آمد همه اسباب مرتب

۵۹٪ ۴۲٪ ۹۷/۱۱/۰۵

مبحث: آرایه و تاریخ ادبیات

۲۳-کدام گزینه به درستی آرایه‌های دو بیت زیر را مشخص می‌کند؟

«ای بلبل خوش‌سخن چه شیرین‌نفسی / سرمست هوا و پای‌بند هوسی
ترسم که به یاران عزیزت نرسی / کز دست و زبان خویشتن در قفسی»

۱) حس‌آمیزی- مراعات‌نظیر- تشبیه ۲) تضاد- تشخیص- مجاز
۳) حس‌آمیزی- استعاره- کنایه ۴) حس‌آمیزی- تشبیه- تشخیص

۶۲٪ ۳۴٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۲۴-آرایه‌های بیت «جوهر مجنون نداری گرد این وادی مگرد/ نیست آهویی در این صحرا که شیر اندام نیست» در کدام گزینه تماماً درست است؟

۱) استعاره، کنایه، تشبیه ۲) جناس، تضاد، کنایه
۳) استعاره، کنایه، جناس ۴) مجاز، جناس، تشبیه

۵۰٪ ۲۵٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۲۵-در همهٔ ابیات، تعداد تشبیه‌ها، یکسان است؛ به‌جز ... .

۱) گرد شمع رُخت ای شوخ من سوخته جان پر چو پروانه کنم باز به پرواز امشب
۲) مرغ دل در قفس سینهٔ من می‌نالد بلبل ساز تو را دیده هم‌آواز امشب
۳) سری که داغ جنون برگرفت از خاکش چو آفتاب به افسر فرو نمی‌آید
۴) کرد شوق چمن وصل تو ای مایهٔ ناز بلبل طبع مرا قافیه پرداز امشب

۴۳٪ ۱۷٪ ۹۷/۰۷/۲۰

مبحث: دستور زبان

۲۶-رابطهٔ معنایی جفت واژه‌های کدام گزینه، از نوع «تضمن» است؟

۱) (سیر و کاشتن)، (سهند و سبلان) ۲) (کشور و ایران)، (فرزند و دختر)
۳) (اَرَس و کارون)، (سیر و پیاز) ۴) (سیر و گرسنه)، (گرم و وزن)

۵۸٪ ۴۸٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۲۷-در میان واژگان زیر، چند واژه «مرکب» است؟

«کمربسته، دون‌همّت، چاشنی‌بخش، تیره‌رایی، روشنایی، نگون‌بخت، شوریده‌رنگ، دلدار»

۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) پنج

۵۷٪ ۲۲٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۲۸-کاربرد فعل «شد» در بیت گزینهٔ ... با گزینه‌های دیگر تفاوت دارد.

۱) صافی چو بشد به دور سعدی زین پس من و دُردی (شراب ناخالص) خرابات
۲) دل رفت و دیده خون شد و جان ضعیف ماند وان هم برای آن‌که کنم جان فدای دوست
۳) در تفکر عقل مسکین پایمال عشق شد با پریشانی دل شوریده چشم خواب داشت
۴) افتادهٔ تو شد دلم ای دوست دست گیر در پای مفکنش که چنین دل کم اوفتد

۵۲٪ ۴۱٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۲۹-در جمله‌های زیر، دریافت معنای «ماه»، به همنشینی ... با ... مربوط می‌شود.

الف- ماه، طولانی بود. ب- ماه، روشن بود.

۱) فعل با نهاد ۲) فعل با مسند ۳) مسند با نهاد ۴) نهاد با قید

۵۱٪ ۲۸٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۳۰-در کدام گزینه «مفعول» نمی‌یابید؟

۱) کسی نیک بیند به هر دو سرای / که نیکی رساند به خلق خدای
۲) چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش / ز دیوار محرابش آمد به گوش
۳) در نابستهٔ احسان گشاده‌دست / به هر کس آن چه می‌بایست، داده‌دست
۴) کمال عقل آن باشد در این راه / که گوید نیستم از هیچ آگاه

۵۰٪ ۲۴٪ ۹۷/۰۷/۲۰

مبحث: مفهوم

۳۱-مفهوم بیت زیر را در کدام بیت نمی‌توان یافت؟

«به ترتیبی نهاده وضع عالم / که نی یک موی باشد بیش و نی کم»

۱) جهان چون چشم و خال و خط و ابروست / که هر چیزی به جای خویش نیکوست
۲) اگر یک ذرّه را برگیری از جای / همه عالم خلل یابد سراپا
۳) دور از تو در جهان فراخم مجال نیست / عالم به چشم تنگ‌دلان چشم سوزن است
۴) چنان ساخت هرچیز به انداز خویش / کز آن ساختن کم نیامد نه بیش

۵۷٪ ۵۲٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۳۲-بیت «اگر لطفش قرین حال گردد / همه ادبارها اقبال گردد» با کدام گزینه قرابت مفهومی دارد؟

۱) بفکن حجاب جسم تا بشکنی طلسم / مردود خلق باش مقبول ذوالمنن (= صاحب منّت‌ها)
۲) هر که گرفتی ز هوا دست او / پایهٔ اقبال شدی پَستِ او
۳) بیدلان در پردهٔ ادبار متواری شدند / دلبران در حلقهٔ اقبال پیدایی شدند
۴) ای خداوندی که از اقبال سوی درگهت / قافله در قافله است و کاروان در کاروان

۴۹٪ ۲۷٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۳۳-مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

۱) قسمت خود می‌خورند منعم و درویش / روزی خود می‌برند پشّه و عنقا
۲) بی‌طلب تو این طلب‌مان داده‌ای / گنج احسان بر همه بگشاده‌ای
۳) در گنجینهٔ احسان گشادی / در آن ویرانه گنج جان نهادی
۴) از در بخشندگی و بنده‌نوازی / مرغ هوا را نصیب و ماهی دریا

۴۹٪ ۱۴٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۳۴-مفهوم بیت «کسی نیک بیند به هر دو سرای / که نیکی رساند به خلقِ خدای» با کدام گزینه قرابت ندارد؟

۱) پاس لشکر داشتن از خسروان زیبنده است / این نصیحت، مور درکار سلیمان کرد و رفت
۲) طاعتی بالاتر از دل‌جویی درویش نیست / دست خود بوسید هر کس دست سائل را گرفت
۳) بنوازی ار گدایی به تفقّد و عطایی / نکنی از این زیانی، نرسد از آن شکستت
۴) گر بنوازی به لطف ور بگدازی به قهر / حکم تو بر من روان زجر تو بر من رواست

۴۷٪ ۳۲٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۳۵-کدام گزینه با بیت «بلند آن سر، که او خواهد بلندش / نژند آن دل، که او خواهد نژندش» قرابت مفهومی دارد؟

۱) عزیز آن جان که از عشقش شود خوار / بلند آن سر که در راهش شود پست
۲) هر کس که خوار توست ندارد کسش عزیز / وان کاو عزیز توست نگوید کسش که خوار
۳) هستم من آن بلند که گشتم ز چرخ پست / هستم من آن عزیز که ماندم ز دهر خوار
۴) آن سر بلند نیست، که بر در نسایدش / آن جان، عزیز نیست که نبود فدای او

۴۶٪ ۲۵٪ ۹۷/۰۹/۱۶

۳۶-کدام گزینه با ابیات زیر قرابت معنایی دارد؟

«رزق هرچند بی‌گمان برسد / شرط عقل است جُستن از درها
گرچه کس بی اجل نخواهد مُرد / تو مرو در دهان اژدرها»

۱) مردان بار را به نیروی همّت و بازوی حمیّت کشند، نه به قوت تن.
۲) رزق اگر چه مقسوم است به اسباب حصول آن تعلّق شرط است.
۳) مردن به علّت، به از زندگانی به مذلّت.
۴) هندوی نفت‌اندازی همی‌آموخت. حکیمی گفت تو را که خانه نیین است، بازی نه این است.

۴۵٪ ۳۲٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۳۷-مفهوم کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

۴۵٪ ۲۲٪ ۹۷/۱۱/۰۵

۱) رزق، لب تشنهٔ ارباب توکل باشد — بگذر از دلو و رسن، یوسف از این چاه ببر
۲) هین توکل کن، ملرزان پا و دست — رزق تو بر تو ز تو عاشق‌تر است
۳) اگر بود به توکل ارادت تو درست — کلید رزق به غیر از شکسته پایی نیست
۴) توکل کرده‌ای تن‌پروری را نام ای زاهد — کلید رزق خود تا کی کنی بی‌دست و پایی را

۳۸-کدام گزینه با بیت زیر تناسب مفهومی ندارد؟
«به ترتیبی نهاده وضع عالم / که نی یک موی باشد بیش و نی کم»

۴۴٪ ۲۵٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱) نیست در کل جهان جزوی که در آن کار نیست — نقطه‌ای کم می‌شود می‌ریزد از هم ارتباط
۲) اگر یک ذرّه را برگیری از جای — خلل یابد همه عالم سراپای
۳) پایهٔ نظم بلند است و جهان‌گیر، بگو — تا کند پادشه بحر، دهان پرگهرم
۴) صنع خداوند جهان نظم کامل است — نیز به جز جبر ز نظم انتظار نیست

۳۹-کدام گزینه با بیت «چه در کار و چه در کار آزمودن / نباید جز به خود، محتاج بودن» قرابت معنایی دارد؟

۴۳٪ ۴۰٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۱) سال‌ها چون سنگ بودی دل‌خراش — آزمون را یک زمانی خاک باش
۲) چون شیر به خود سپه‌شکن باش — فرزند خصال خویشتن باش
۳) در آزمودن تو گرچه روزگارم رفت — چو روزگار بهر آزمودنی بتری
۴) چون دید هیچ نیست فکندش به خاک و رفت — زین‌سانش آزمود! چه نیک آزمودنی

۴۰-ابیات کدام گزینه با مفهوم بیت زیر قرابت معنایی دارند؟
«خرد را گر نبخشد روشنایی / بماند تا ابد در تیره‌رایی»

۴۲٪ ۲۵٪ ۹۷/۰۷/۲۰

الف) وگر زان زلف بندی برگشایی — چراغ عقل یابد روشنایی
ب) خرد را تو روشن بصر کرده‌ای — چراغ هدایت تو بر کرده‌ای
ج) خرد بخشید تا او را شناسیم — بصارت داد تا هم زو هراسیم
د) مهره‌کش رشتهٔ باریک عقل — روشنی دیدهٔ تاریک عقل

۱) ج- الف ۲) د- ج ۳) د- ب ۴) الف- ب

۴۱-مفهوم بیت زیر با همهٔ ابیات به‌جز ... قرابت دارد.
«رزق هر چند بی‌گمان برسد / شرط عقل است جُستن از درها»

۴۲٪ ۲۰٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۱) رزق بی‌کوشش نمی‌آید به کف، حرف است این — نیم نانی می‌رسد تا نیم جانی در تن است
۲) این‌که روزی بی‌تردد می‌رسد، افسانه است — پنجهٔ کوشش کلید رزق را دندانه است
۳) شد به لب وا کردنی گنجینهٔ گوهر صدف — در تلاش رزق، آدم بی‌دهن باشد چرا
۴) من از رسیدن روزی به خویش دانستم — که رزق مردم بی‌دست و پا خدا دادست

۴۲-مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

۴۱٪ ۲۱٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۱) نیفتد با کسی ما را سر و کار — که خود هم توشه داریم و هم انبار
۲) نبود به ناز بالش مردم مرا نیاز — کز دست خود بود چو سبو تکیه‌گاه من
۳) محتاج به می نیست رخ لاله عذاران — این جام ز خود بادهٔ گلرنگ برآرد
۴) در بزم ما به باده و جام احتیاج نیست — ما را بس است مستی ذکر مدام دوست

سؤال‌های دشوارتر

مبحث: لغت و املا

۴۳-معنی «ننگ» در کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

۱) فخری که از وسیلت دون‌همتی رسد / گر نام و ننگ داری، از آن فخر، عار دار
۲) جان بر کف دست آمده تا روی تو بیند / خود شرم نمی‌آیدش از ننگ بضاعت
۳) امثال تو از صحبت ما ننگ ندارند / جای مگس است این همه حلوا که تو داری
۴) گر تو را کامی برآید دیر زود از وصل یار / بعد از آن نامت به رسوایی برآید ننگ نیست

۵۸٪ ۹٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۴۴-در کدام گزینه غلط املایی یافت می‌شود؟

۱) به گداز ماه منگر به گسستگی زهره / تو حلاوت غمش بین که یکش هزار بادا
۲) آن‌که جامهٔ قدرتش را در ازل نسّاج صنع / از مشیّت رشت پود و از حمیّت بافت تار
۳) به دولتت شود آزاد گردنم از غرض / به همّتت شود آسوده خاطرم ز عقاب
۴) آزارجو عزیز بود، لطف جوی خوار / این است طبع دهر، دلت مضطرب چراست؟

۵۷٪ ۳۴٪ ۹۷/۰۷/۲۰

مبحث: آرایه و تاریخ ادبیات

۴۵-در کدام بیت آرایه‌های «استعاره، کنایه، جناس تام (جناس همسان)» به‌کار رفته است؟

۱) خون صاحب‌نظران ریختی ای کعبهٔ حسن / قتل اینان که روا داشت که صید حرمند
۲) جور دشمن چه کند گر نکشد طالب دوست / گنج و مار و گل و خار و غم و شادی به همند
۳) شهری اندر هوست سوخته در آتش عشق / خلقی اندر طلبت غرقهٔ دریای غمند
۴) حرف‌های خط موزون تو پیرامن روی / گویی از مشک سیه بر گل سوری رقمند

۳۶٪ ۶٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۴۶-آرایهٔ مقابل کدام بیت نادرست است؟

۱) مرو به خانهٔ ارباب بی‌مروّت دهر / که گنج عافیت در سرای خویشتن است (حسن تعلیل)
۲) جهان دل نهاده بدین داستان / همان بخردان نیز و هم راستان (مجاز)
۳) با تهی‌چشمان چه سازد نعمت روی زمین / سیری از خرمن نباشد دیدهٔ غربال را (تشخیص)
۴) عشق و مستوری نباشد پای گو در دامن آور / کز گریبان ملامت سر بر آوردن نیارد (کنایه)

۳۳٪ ۱۹٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۴۷-در بیت «غزل گفتی و دُر سفتی بیا و خوش بخوان حافظ / که بر نظم تو افشاند فلک عقد ثریا را» آرایه‌های کدام گزینه به کار رفته است؟

۱) کنایه، تشبیه، تشخیص
۲) تشخیص، ایهام، تناقض
۳) استعاره، تلمیح، تضاد
۴) واج‌آرایی، تضاد، تشبیه

۳۱٪ ۲۰٪ ۹۶/۰۷/۲۱

مبحث: دستور زبان

۴۸-در ابیات کدام گزینه، فعل «شد» در معنای غیر اسنادی به کاررفته است؟

الف) چو شد زهر عادت مضرّت نبخشد / به مرگ آشنا کن به تدریج جان را
ب) دانم که سرم روزی در پای تو خواهد شد / هم در تو گریزندم دست من و فتراکت
ج) دی شد و بهمن گذشت فصل بهاران رسید / جلوهٔ گلشن به باغ همچو نگاران رسید
د) شد آن زمان که به شمشیر کار باید کرد / کنون به نامه همی‌کرد باید و به زبان
هـ) شد آسمان ز کرده پشیمان در این عمل / لیک آن زمان که تیر خطا از کمان گذشت

۱) الف، د، هـ ۲) ب، ج، د ۳) ب، هـ الف ۴) ج، د، هـ

۴۹٪ ۳۴٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۴۹-در کدام بیت رابطهٔ معنایی «تضمن» به‌کار نرفته است؟

۱) همه سنگ‌ها پاس دار ای پسر / که لعل از میانش نباشد به در
۲) می بیاور که ننازد به گل باغ جهان / هر که غارتگری باد خزانی دانست
۳) خاک وجود ما را از آب دیده گل کن / ویرانسرای دل را گاه عمارت آمد
۴) ابر می‌بارد و من می‌شوم از یار جدا / چون کنم دل به چنین روز ز دلدار جدا

۴۸٪ ۳۴٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۵۰-در کدام گزینه دریافت معنای «ماه» از طریق همنشینی «تهاد» با «مسند» انجام می‌شود؟

۴۲٪ ۲۷٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۱) از روی ماه آن صنم، شب گشت بیدار.
۲) آن ماهی که طولانی گشت، پایان عمر بود.
۳) یک ماه گذشت، هیچ خبری باز نیامد.
۴) از ماه و ستاره همگی تلخی برآمد.

۵۱-در کدام گزینه وابستهٔ پیشین از نوع «صفت مبهم» به کار رفته است؟

۳۸٪ ۱۴٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۱) آن یکی دست تو گیرد وان دگر پرسش کند / وان دگر از لعل و شکر پیش باز آرد زکات
۲) چه غروری است در این سلطنت ای یوسف مصری / که دگر پرسش حال پدر پیر نکردی
۳) زنخدان فرو برد چندی به جیب / که بخشنده روزی فرستد ز غیب
۴) کسی نیک بیند به هر دو سرای / که نیکی رساند به خلق خدای

۵۲-در میان گروه واژه‌های زیر، به ترتیب چند رابطه از نوع ترادف و چند رابطه از نوع تضمن وجود دارد؟

۳۷٪ ۲۱٪ ۹۷/۰۷/۲۰

(ادبار و اقبال)، (محمل و مهد)، (رایت و بیرق)، (دست و بدن)، (بیعت و میثاق)، (تند و ترش)، (ورزش و فوتبال)، (هنر و نقاشی)، (پروانه و ملخ)

۱) سه- سه ۲) سه- چهار ۳) چهار- چهار ۴) چهار- سه

۵۳-در همهٔ گزینه‌ها به‌جز گزینهٔ ... صفت مبهم در هر دو جایگاه وابستهٔ پیشین و پسین به‌کار رفته است.

۳۱٪ ۱۵٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱) هیچ کس را سرپایی نزد ایام که ما / پشت دستی نگزیدیم به دندانی چند
۲) ای ذکر تو را در دل هر دم اثری دیگر / وی از تو به ملک جان دارم خبری دیگر
۳) حالیا در ره رندی قدمی چند زنیم / این ره ار نیک نباشد، ره دیگر گیریم
۴) هر روز دلم به زیر باری دگر است / در دیدهٔ من ز هجر خاری دگر است

۵۴-در چند بیت از اشعار زیر صفت مبهم در جایگاه وابستهٔ پیشین قرار گرفته است؟

۳۰٪ ۱۱٪ ۹۷/۰۸/۰۴

الف) همه را دیده در اوصاف تو حیران مانده / تا دگر عیب نگویند من حیران را
ب) مرا کاری دگر در پیش راه است / که عالم بر دو چشم من سیاه است
ج) در زلف مده راه دگر باد صبا را / زین بیش ملرزان دل آسودهٔ ما را
د) دگر مرغان، پر اندر پر، نواساز / غم دل‌بسته او را راه پرواز

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

مبحث: مفهوم

۵۵-مفهوم مقابل بیت «کمال عقل آن باشد در این راه / که گوید نیستم از هیچ آگاه» در کدام گزینه آمده است؟

۴۱٪ ۱۴٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۱) دیدهٔ عقل‌بین گزیند حق / دیدهٔ رنگ‌بین نبیند حق
۲) عقل ما رهنمای هستی اوست / هست‌ها زیر پای هستی اوست
۳) عزّ وصفش که روی بنماید / عقل را جان و عقل برباید
۴) آتش و آب و باد و خاک سکون / همه در امر قدرتت بی‌چون

۵۶-ابیات کدام گزینه، با هم تناسب مفهومی دارند؟

۴۰٪ ۱۶٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۱) بلند آن سر، که او خواهد بلندش / نژند آن دل، که او خواهد نژندش
گه نهد بر فرقِ نرگس تاجِ زر / گه کند در تاجش از شبنم گُهر
۲) در نابستهٔ احسان گشاده‌ست / به هر کس آنچه می‌بایست، داده‌ست
چو بخشایش آورد نیکی‌دهش / به نیکی بباید سپردن رهش
۳) به ترتیبی نهاده وضع عالم / که نی یک موی باشد بیش و نی کم
هست در هر ذرّه درگاهی دگر / پس ز هر ذرّه بدو راهی دگر
۴) خرد را گر نبخشد روشنایی / بماند تا ابد در تیره‌رایی
عقل را چون دید بینایی گرفت / علم دادش تا شناسایی گرفت

۵۷-بیت زیر، با کدام بیت تقابل مفهومی دارد؟

«کمال عقل آن باشد در این راه / که گوید نیستم از هیچ آگاه»

۴۰٪ ۱۰٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۱) عقل اگر از تو وجودی پی برد / لیک هرگز، ره به کُنهت (باطن) کی برد
۲) ذره ذره در دو گیتی فهم توست / هر چه را گویی خدا آن فهم توست
۳) عقل و جان و دین و دل درباختیم / تا کمال ذرّه‌ای بشناختیم
۴) عقل در سودای او حیران بماند / جان ز عجز انگشت در دندان بماند

۵۸-مفهوم بیت کدام گزینه با بیت «گریهٔ شام و سحر شکر که ضایع نگشت/ قطرهٔ باران ما گوهر یک‌دانه شد» قرابت دارد؟

۱) ز گریه مردم چشمم نشسته در خون است / ببین که در طلبت حال مردمان چون است
۲) دولت صحبت آن شمع سعادت پرتو / بازپرسید خدا را که به پروانهٔ کیست
۳) دعای صبح و آه شب کلید گنج مقصود است / بدین راه و روش می‌رو که با دلدار پیوندی
۴) مدار نقطهٔ بینش ز خال توست مرا / که قدر گوهر یک‌دانه جوهری داند

۳۶٪ ۳۱٪ ۹۶/۰۷/۲۱

۵۹-مفهوم کدام گزینه، از بیت «وگر توفیق او یک سو نهد پای / نه از تدبیر کار آید نه از رای» دور است؟

۱) اگر صد موی بشکافم ز تدبیر / برون نتوان شدن مویی ز تقدیر
۲) با همه تدبیر خویش ما سپر انداختیم / روی به دیوار صبر، چشم به تقدیر او
۳) چنان براند تدبیرها که پنداری / همی برابر تدبیر او رود تقدیر
۴) گفتم از قیدش به دانایی برون آیم ولیک / آن چنان تدبیر کردم، وین چنین تقدیر بود

۳۶٪ ۱۱٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۶۰-بیت کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«منزل حافظ کنون بارگه پادشاست/ دل بر دلدار رفت، جان بر جانانه شد»

۱) ما گدایان قدر این نعمت نمی‌دانسته‌ایم / پادشاهی بوده صحبت داشتن تنها به یار
۲) آن که بر بندد کمر در خدمت پیر مغان / می‌نیارد در نظر سلطان هفت اقلیم را
۳) شاها به عداوت تو کس یار نشد / کاو در نظر جهانیان خوار نشد
۴) گرچه عامی را چو من سلطان نیارد در نظر / همچنان امید می‌دارم به لطف عام او

۳۳٪ ۲۵٪ ۹۸/۰۱/۰۷

۶۱-بیت زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«رزق هر چند بی‌گمان برسد / شرط عقل است جستن از درها»

۱) مرغ دست‌آموز روزی بی‌نیاز است از طلب / در تلاش این شکار دام دست و پا مزن
۲) آفتاب از لعل غافل نیست در زندان سنگ / از تلاش رزق با بی‌دست و پایی فارغم
۳) شد به لب واکردنی گنجینهٔ گوهر صدف / در تلاش رزق، آدم بی‌دهن باشد چرا
۴) تلاش روزی ننهاده، مشتاق / مکن ورنه برو بیهوده می‌کوش

۳۳٪ ۱۹٪ ۹۷/۰۷/۲۰

۶۲-کاربرد معنایی «ردیف» در کدام بیت متفاوت است؟

۱) عشق از خاکستر ما ریخت رنگ آسمان / این شرار شوخ، اول در دل آدم گرفت
۲) خط کافر لعل سیراب تو را کم‌کم گرفت / دیو از دست سلیمان عاقبت خاتم گرفت
۳) شوخ چشمی می‌برد از پیش کار خویش را / دامن گل را ز دست بلبلان شبنم گرفت
۴) از وصال ماه مصر آخر زلیخا جان گرفت / دست خود بوسید هر کس دامن پاکان گرفت

۳۳٪ ۱۷٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۶۳-کدام گزینه مفهوم نزدیک‌تری به دو بیت زیر دارد؟

«سحر دیدم درخت ارغوانی / کشیده سر به بام خسته‌جانی / به گوش ارغوان آهسته گفتم / بهارت خوش که فکر دیگرانی»

۱) به زان نبود که برگ عزلت سازیم / چشم از بد و نیک خلق پیش اندازیم
۲) بنوازی ار گدایی به تفقّد و عطایی / نکنی از این زیانی، نرسد از آن شکستت
۳) از بدان نیکی، بدی از نیکوان شایسته نیست / راستی عیب نمایان می‌شود در تیر مار
۴) دل وصف او به نیکی کردی همیشه، آری / چون عشق سخت گردد دل کژ کند روایت

۳۱٪ ۲۳٪ ۹۶/۰۸/۱۹

۶۴-بیت زیر با همهٔ ابیات قرابت مفهومی دارد به‌جز ... .

«بگیر ای جوان، دست درویش پیر / نه خود را بیفکن که دستم بگیر»

۱) به ایثار مردان سبق برده‌اند / نه شب زنده‌دارانِ دل مرده‌اند
۲) به پوشیدن سترِ درویش کوش / که سترِ خدایت بوَد پرده‌پوش
۳) خداوند خرمن زیان می‌کند / که بر خوشه‌چین سرگران می‌کند
۴) چو بینی دعاگویِ دولت هزار / خداوند را شکر نعمت‌گزار

۳۱٪ ۱۷٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۶۵-مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

۱) منزل حافظ کنون بارگه پادشاست / دل برِ دلدار رفت، جان برِ جانانه شد
۲) من آن مرغم که هر شام و سحرگاه / ز بام عرش می‌آید صفیرم
۳) بلبل گلشن قدسم شده از جور فلک / بی‌گنه بستهٔ زندان و گرفتار قفس
۴) به جان او که به شکرانه جان برافشانم / اگر به سوی من آری پیامی از برِ دوست

۲۴٪ ۳٪ ۹۶/۰۷/۲۱

درس دوم

قاضی بُست

برای هر مبحث کتاب، جدول و نمودار سطح‌بندی سؤال‌ها مانند نمودار پایین تهیه شده، در این جدول تعداد و شماره سؤال‌های هر سطح، (نسبتاً دشوار، دشوار، دشوارتر)، درصدهای مراجعه ابتدایی و انتهایی هر سطح مشخّص و نمودار براساس درصد مراجعه به سؤال و شمارهٔ سؤال‌ها تنظیم شده است. بدیهی است که این نمودار باید شیب منطقی داشته و هرچه رو به پایان می‌رویم درصد مراجعه، کمتر و سؤال‌ها دشوارتر شود.

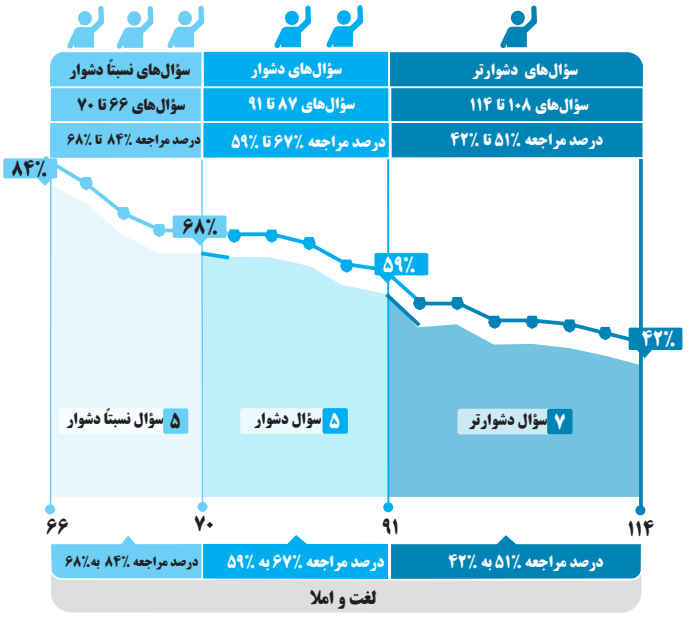

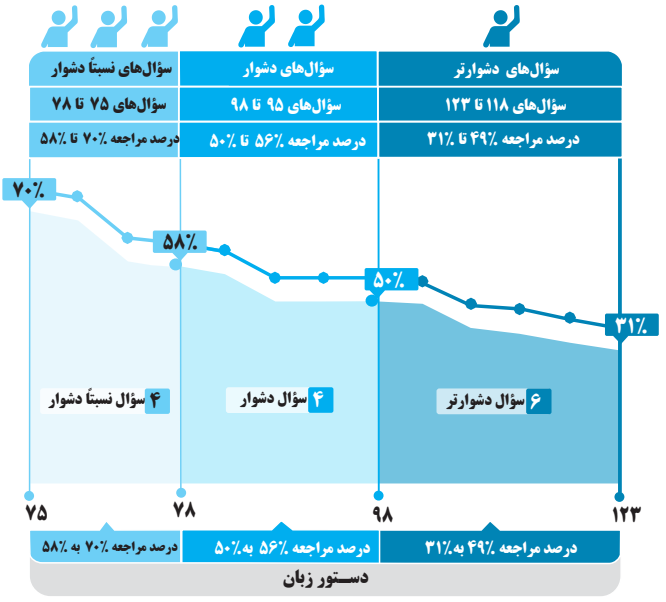

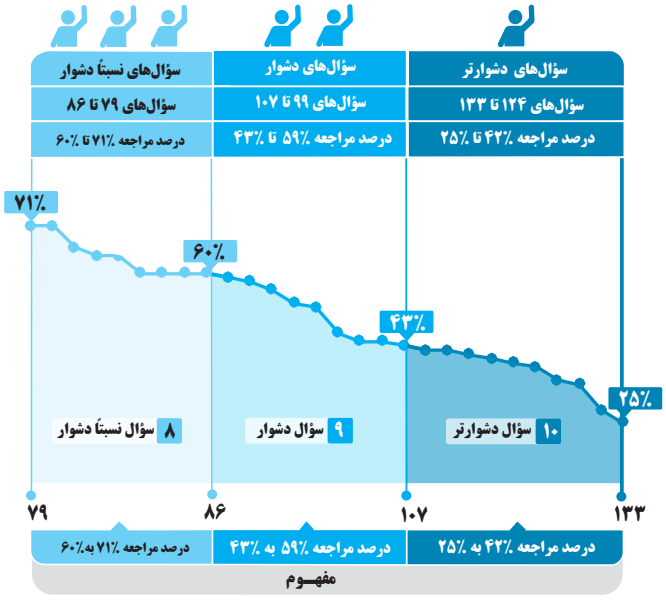

معرّفی نشانه‌ها

در مقابل هر سؤال سه نشانه‌ی زیر را مشاهده می‌کنید:

۱ درصد مراجعه‌کنندگان به هر سؤال

۲ درصد دانش‌آموزانی که پاسخ صحیح داده‌اند.

۳ تاریخ برگزاری آزمون

سؤال‌های نسبتاً دشوار

مبحث: لغت و املا

۶۶-واژه‌های «ننگ، اقبال، حمیّت، گران» به ترتیب چه معنایی دارند؟

۸۴٪ ۵۰٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۱) آبرو، خوشبختی، مردانگی، سبک
۲) بدنامی، روی آوردن، جوان‌مردی، سبک
۳) حرمت، خوش‌بختی، غیرت، سنگین
۴) بی‌آبرویی، نیک‌بختی، شرک، سنگین

۶۷-در کدام گزینه معنی تمام واژه‌ها درست است؟

۷۹٪ ۴۱٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱) (جیب: جبین)، (توقیع: امضا کردن فرمان)، (فروماندن: متحیّر شدن)
۲) (خیرخیر: سریع)، (شوریده رنگ: آشفته‌حال)، (صنع: آفریده)
۳) (همّت: سعی)، (توفیق: سازگار گردانیدن)، (قرین: یاری)
۴) (دغل: مکر)، (سور: جشن)، (زایل شدن: افزایش یافتن)

۶۸-معنای واژه‌های «خواجه، ضیعت، صلت، وبال» به ترتیب در کدام گزینه تماماً درست آمده است؟

۷۲٪ ۶۳٪ ۹۷/۰۸/۰۵

۱) سرور، زمین کشت، جایزه، بیماری
۲) بزرگ، مال و متاع، پول، گناه
۳) رئیس، خواسته، مباهات، دشوار
۴) سرور، زمین زراعتی، بخشش، عذاب

۶۹-معنی واژهٔ «مثال» در کدام گزینه متفاوت آمده است؟

۶۸٪ ۵۷٪ ۹۸/۰۱/۰۷

۱) بخندید پرویز و دادش مثال
که گردد مضاعف بر او آن نوال (= بخشش)
۲) زهی بر کار و ساکن تو به ظاهر
مثال مرهمی در کار کردن
۳) در آکنده ز شادی‌ها درون چاکران خود
مثال دانه‌های دُر که باشد در انار ای دل
۴) مثال چرخ و خاک بارگاهش
حدیث تشنه و آب زلال است

۷۰-در کدام گزینه غلط املایی یافت می‌شود؟

۶۸٪ ۵۳٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱) تویی آن کس‌که کشیده است بر اوراق فلک
خطوات قلمت خط خطا بر احکام
۲) گوییا باور نمی‌دارند روز داوری
کاین همه قلب و دغل در کار داور می‌کنند
۳) وقت عزیز رفت بیا تا قضا کنیم
عمری که بی‌حضور صراحی و جام رفت
۴) واعظان کاین جلوه در مهراب و منبر می‌کنند
چون به خلوت می‌روند آن کار دیگر می‌کنند

مبحث: آرایه و تاریخ ادبیات

۷۱-در همهٔ ابیات به‌جز بیت گزینهٔ ... هر دو آرایهٔ «کنایه و جناس» وجود دارد.

۷۷٪ ۵۵٪ ۹۷/۰۱/۰۷

۱) زاغی از آن‌جا که فراغی گزید / رخت خود از باغ به راغی کشید
۲) عاقبت از خامی خود سوخته / رهروی کبک نیاموخته
۳) بازکشید از روش خویش پای / در پی او کرد به تقلید جای
۴) بر قدم او قدمی می‌کشید / وز قلم او رقمی می‌کشید

۷۲-«تحفة الاحرار» و «فرهاد و شیرین» به ترتیب از چه کسانی هستند؟

۷۳٪ ۴۲٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱) جامی، وحشی بافقی
۲) اوحدی، وحشی بافقی
۳) جامی، نظامی‌گنجه‌ای
۴) اوحدی، نظامی‌گنجه‌ای

۷۳-کدام گزینه به‌ترتیب نشانگر آرایه‌های «تشبیه، جناس، حس‌آمیزی و تشخیص» می‌باشد؟

۶۸٪ ۳۵٪ ۹۷/۰۸/۰۴

الف) بوی دهن تو از چمن می‌شنوم / رنگ تو ز لاله و سمن می‌شنوم
ب) دیدهٔ عقل مست تو، چرخهٔ چرخ پست تو / گوش طرب به دست تو بی تو به سر نمی‌شود
پ) آن بلبلم که چون کشم از دل صفیر گرم / بوی محبت از نفسم می‌توان شنید
ت) گر تو خواهی که یکی را سخن تلخ بگویی / سخن تلخ نباشد چو برآید به دهانت

۱) ب، ت، الف، پ
۲) پ، الف، ت، ب
۳) الف، ت، پ، ب
۴) ب، الف، پ، ت

۷۴-کدام شاعر در کدام اثرش و در ضمن کدام داستان، تقلید کورکورانه و خودباختگی را در قالب نمادین، به تصویر کشیده است؟

۱) فخرالدین اسعد گرگانی- ویس و رامین- امید دیدار

۲) ناصر خسرو- دیوان- از ماست که بر ماست

۳) عطار- منطق‌الطیر- پروانهٔ بی‌پروا

۴) جامی- تحفةالاحرار- زاغ و کبک

۶۶٪ ۶۴٪ ۹۸/۰۱/۰۷

مبحث: دستور زبان

۷۵-در کدام گزینه رابطهٔ معنایی «تناسب» بین واژگان وجود ندارد؟

۱) فرودِ سرای، تخت، پادشاه

۲) سرسام، تب، اطبّا

۳) توقیع، رقعت، قلم

۴) مؤکّد، مبشّر، کراهیت

۷۰٪ ۶۰٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۷۶-در میان گروه واژه‌های زیر کدام رابطهٔ معنایی از همه بیش‌تر است؟

(سیر و پرونگ)، (تکواندو و ورزش)، (صعب و سهل)، (حاجت و قرض)، (تند و تلخ)، (ناو و رود)، (عقد و گردن)

۱) تضاد ۲) تناسب ۳) تضمن ۴) ترادف

۶۸٪ ۴۷٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۷۷-در همهٔ گزینه‌ها به‌جز گزینهٔ ... رابطهٔ معنایی تناسب وجود دارد.

۱) انکـــار و قـــبول تو مـــرا هر دو یکی شـــد / بیهوده همی‌گویـی زین صعب‌تـری را

۲) به شـــفاخانه بریـــدش که سراید هذیان / به پزشکانش نمـایید که دارد سرسـام

۳) توقیـــع تو عزیز است از شـام تا به غزنین / فرمان تو روان است از هند تا به صنعا

۴) مـــگر کـــز پـــدر یـــاد دارد پسر / بگویـــد تـــو را یک به یک در به در

۵۹٪ ۴۷٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۷۸-در کدام گزینه فعل مجهول به کار رفته است؟

۱) به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید و تر و تباه شده بود.

۲) مثال داد تا هزارهزار درم به مستحقان دهند شکر این را و نبشته آمد.

۳) این چه رفت با بونصر بگفتم. سخت شاد شد.

۴) ایزد رحمت کرد پس از نمودن قدرت و سوری و شادی به آن بسیاری تیره شد.

۵۸٪ ۳۰٪ ۹۶/۰۸/۱۹

مبحث: مفهوم

۷۹-کدام مفهوم از عبارت «بونصر را بگوی که زرهاست که پدر ما از غزو هندوستان آورده است و بتان زرّین شکسته و گداخته و پاره کرده و حلال‌تر مال‌هاست و در هر سفری ما را از این بیارند تا صدقه‌ای که خواهیم کرد، حلال بی‌شبهت باشد، از این فرماییم.» دریافت می‌شود؟

۱) افتخار به فتوحات جنگی ایرانیان و تأمین هزینه‌های سفر از مال حلال

۲) تأکید به غنائم جنگی سلطان محمود و سفرهای زیاد امیرمسعود

۳) اشاره به کشورگشایی سلطان محمود و بذل و بخشش فراوان سلطان مسعود

۴) بیان دیدگاه سلطان مسعود در مورد حلال بودن غنائم جنگی و افتخار به صدقه‌دادن از مال حلال

۷۱٪ ۶۵٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۸۰-مفهوم کدام گزینه با بقیه مغایرت دارد؟

۱) درویشم و گدا و برابر نمی‌کنم / پشمین کلاه خویش به صد تاج خسروی

۲) شاهدان در جلوه و من شرمسار کیسه‌ام / بار عشق و مفلسی صعب است می‌باید کشید

۳) قانعم با قطره آبی که دارم چون گهر / چشم آب از قلزم و عمان نمی‌باشد مرا

۴) در زمین پاک خرسند قناعت پیشگان / خاک می‌لیسند و استغنا به شکر می‌کنند

۷۱٪ ۶۲٪ ۹۸/۰۱/۰۷

۸۱-بیت زیر، با کدام ابیات تناسب مفهومی دارد؟

«عاقبت از خامی خود سوخته / رهروی کبک نیاموخته»

الف) مشک حیف است که با دوده شود همسر — کبک زشت است که با زاغ شود همدم

ب) روش کلک من از خامهٔ ایشان مطلب — که کلاغ ارچه بکوشد نشود کبک خرام

ج) اُف بر آن سرزمین که طعنه زند — زاغ دشتی به کبک کهساری

د) طبع دون از ره تقلید به نیکان نرسد — پای اگر خواب کند، چشم نخوانند آن را

۱) الف، ج ۲) د، ب ۳) ب، ج ۴) الف، د

۶۴٪ ۵۴٪ ۹۷/۰۱/۰۷

۸۲-مفهوم عبارت زیر، با کدام بیت تناسب دارد؟

«گفت: من هیچ مُستحق نشناسم در بُست که زر به ایشان توان داد و مرا چه افتاده است که زر کسی دیگر بَرَد و شمار آن به قیامت مرا باید داد؟! به هیچ حال، این عهده قبول نکنم.»

۱) روز محشر هر نهان پیدا شود — هم ز خود هر مجرمی رسوا شود

۲) هر که او بیدارتر پردردتر — هر که او آگاه‌تر، رخ زردتر

۳) تو ناکرده بر خلق بخشایشی — کجا بینی از دولت آسایشی

۴) جهان، ای پسر ملک جاوید نیست — ز دنیا وفاداری امید نیست

۶۴٪ ۴۸٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۸۳-مفهوم عبارت «و می‌شنویم که قاضی بُست، بوالحسن بولانی و پسرش بوبکر سخت تنگ‌دست‌اند و از کس چیزی نستانند و اندک‌مایه ضیعتی دارند.» با کدام بیت تناسب ندارد؟

۱) درویشی کن قصد در شاه مکن — وز دامن فقر دست کوتاه مکن

۲) تنگ‌دستی مرگ را در کام شیرین می‌کند — بید از بی‌حاصلی بر خویشتن خنجر کشید

۳) قانع به قطره‌ای چند از بهر بی‌نیازی — هم‌چون صدف نداریم پروای تنگ‌دستی

۴) چو صائب آن‌که به دولت‌سرای فقر رسید — ز صاحبان کرم بی‌نیاز می‌گذرد

۶۰٪ ۳۵٪ ۹۷/۰۱/۰۷

۸۴-کدام گزینه از مفهوم عبارت «این صلت فخر است. پذیرفتم و بازدادم که مرا به کار نیست و قیامت سخت نزدیک است. حساب این نتوانم داد و نگویم که مرا سخت دربایست نیست، امّا چون به آن‌چه دارم و اندک است، قانعم، وزر و وبال این چه به کار آید؟» برنمی‌آید؟

۱) استرداد صله به دلیل خرسندی به کم از دنیا

۲) استرداد صله به علت عدم نیاز به آن

۳) قبول صله با سپاس‌گزاری از امیر و استرداد آن

۴) اظهار سرافرازی به قبول صله و برگرداندنش به علّت تردید در حلال بودنش

۶۰٪ ۳۰٪ ۹۸/۰۱/۰۷

۸۵-مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

۱) هر چه از دونان به منت خواستی — در تن افزودی و از جان کاستی

۲) گفت: چشم تنگ دنیا دوست را — یا قناعت پر کند یا خاک گور

۳) اگر کاری کنی مزدی ستانی — چو بیکاری، یقین بی‌مزد مانی

۴) تن به بیچارگی و گرسنگی — بنه و دست پیش سفله مدار

۶۰٪ ۲۸٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۸۶-مفهوم ابیات زیر با کدام بیت تناسب ندارد؟

«عاقبت از خامی خود سوختـه / رهـــروی کبـک نیاموخته
کرد فرامش ره و رفتار خویش / ماند غرامت‌زده از کـار خویش»

۱) کلاغـــی تـــک کبک در گوش کرد — تک خـــویشـــتن را فـــراموش کرد

۲) مار هـــر چنـــد بـــهتر پـــروری — چـــون یـــکی خشم آورد کیفر بری

۳) مســـکین خـــرک آرزوی دم کرد — نـــایـــافته دم دو گـــوش گـم کرد

۴) گیرم که مارچوبه کند تن به شکل مار — کو زهر بهر دشمن و کو مهره بهر دوست

۶۰٪ ۲۲٪ ۹۷/۰۸/۱۸

سؤال‌های دشوار

مبحث: لغت و املا

۸۷-در عبارت «امیر بر کران رود هیرمند رفت با خدم و حشم و ندیمان و مطربان؛ خیمه‌ها و شراع‌ها زده بودند، ناگاه آب نیرو کرده بود، آن‌گاه آگاه شدند که غرقه خواست شد. بانگ هزاهز و قریو برخواست، ایزد رحمت کرد پس از نمودن قدرت. و صور و شادی‌ای به آن بسیاری تیره شد.» چند غلط املایی وجود دارد؟

۶۷٪ ۴۰٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۸۸-در همهٔ گزینه‌ها به جز گزینهٔ ... غلط املایی به چشم می‌خورد.

۶۷٪ ۱۷٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۱) غریو از جهان خواست کان شاخ گل / به آن تازگی پا ز دنیا کشید
۲) به کام دوستانت باد دائم دشمنان تو / به گاه سور در ماتم به وقت شادی اندر غم
۳) مستهقّان کرم مستان حقّاند ای پسر / زان چو بحر از رحمت حق سینه‌شان پر دُر شده
۴) این علّت جان بین همی، علّت زدای عالمی / صرصام وی را هر دمی درمان نو پرداخته

۸۹-معنای چند واژه نادرست است؟
(یوز: جانوری شکاری)، (ناو: قایقی کوچک)، (کراهیّت: ناپسندی)، (گسیل کردن: سوار شدن)، (مخنقه: تاج)، (راغ: دامنهٔ کوه)، (دغل: مکّار)، (تیره‌رایی: بداندیشی)، (نژند: خشم)، (خطوات: گام)

۶۵٪ ۳۴٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۹۰-در کدام گزینه غلط املایی می‌یابید؟

۶۰٪ ۵۱٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱) خواجه عمید، اندک مایه حطام، صدقهٔ رعیّت
۲) رقعت نوشتن، عقد کافوری، حشم و مطربان
۳) هزار مثقال زر پاره، آغاجی خادم، قرض دادن به دوستان دغل
۴) وذر و وبال، غزو سلطان محمود، هزاهز و غریو

۹۱-معنی چند واژه در کمانک مقابل آن درست ذکر شده است؟
افگار (زخمی)/ چاشتگاه (شب‌گیر)/ خیرخیر (بیهوده)/ ضیعت (روشن)/ سرسام (هذیان)/ فراخ (آسودگی)/ محجوب (دستور)/ ندیم (همنشین)/ شراع (خیابان)

۵۹٪ ۱۶٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱) دو ۲) سه
۳) چهار ۴) پنج

مبحث: آرایه و تاریخ ادبیات

۹۲-آرایه‌های ذکرشده در کمانک روبه‌روی کدام بیت نادرست است؟

۶۲٪ ۲۷٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱) به رحمت سر زلف تو واثقم ورنه / کشش چو نبود از آن‌سو، چه سود کوشیدن (جناس)
۲) به آن لب هر که بازد عشق از کشتن نیندیشد / مگس گر فکر این کردی نکردی با شکر بازی (حس‌آمیزی)
۳) چون صدف هرکس که دندان بر سر دندان نهد / سینه‌اش بی‌گفت‌وگو گنجینهٔ دریا شود (تشبیه)
۴) یک دل آبادان نپندارم که ماند در جهان / زان خرابی‌ها که آن چشم خماری می‌کند (اغراق)

۹۳-در کدام ابیات، «جناس ناهمسان» دیده می‌شود؟

۵۶٪ ۲۹٪ ۹۷/۰۸/۰۴

الف) شاد باش ای موسی عمران به چابک معجزه / دیر زی ای رستم دستان به شیرین داستان
ب) ز کوی میکده دوشش به دوش می‌بردند / امام شهر که سجاده می‌کشید به دوش
ج) کرده‌اند از می قضای عمر و هم معلوم عمر / بر سر مرغان و در پای مغان افشانده‌اند
د) بهر منالِ عیش، ز دوران منال بیش / بهر مدار جسم، به زندان مدار جان
هـ) هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید / ما نیز یکی باشیم از جملهٔ قربان‌ها

۱) الف- ج- هـ ۲) الف- ب- هـ ۳) ب- ج- د ۴) الف- ج- د

۹۴-تمام آرایه‌های گزینهٔ ... در بیت زیر آمده است.

«ای چون هوا لطیف ز رنج هوای تو / شب‌ها دو دست خویش همی بر هوا کنم»

۱) جناس ناقص، تشبیه، تضاد
۲) استعاره، جناس، تضاد
۳) ایهام، جناس، تشبیه
۴) جناس ناقص، حس‌آمیزی، ایهام

۵۰٪ ۳۳٪ ۹۷/۰۸/۰۴

مبحث: دستور زبان

۹۵-رابطه‌های معنایی گروه واژگان کدام گزینه تماماً یکسان است؟

۱) رقعت و توقیع، خیلتاشان و سواران، اطبّا و عارضه، نامه و دوات
۲) عِقد و مخنقه، بازان و یوزان، شراع و خیمه، همایون و نیک‌بخت
۳) زیر و زبر، پوست و گوشت، دبیر و قلم، رخت و جامه
۴) غزو و شمشیر، صعب و سهل، ناو و رود، کوشک و پادشاه

۵۶٪ ۲۵٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۹۶-جایگاه دستوری واژهٔ «دیگر» در کدام گزینه متفاوت است؟

۱) لاف از سخن شیرین دیگر نزنم پیشت — کین لفظ نمی‌زیبد الّا ز زبان تو
۲) گه رفتن آمد به دیگر سرای — مگر نزد یزدان به آیدت جای
۳) به دیگر شب اندر چو بابک نخفت — همی‌بود با مغزش اندیشه جفت
۴) به مکنت چون سلیمان است پیر می‌فروش اینک — ز هر خم عالمی دیگر شده زیر نگین او را

۵۰٪ ۳۶٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۹۷-در کدام بیت، فعل «مجهول» به کار رفته است؟

۱) افضل که ز دیده‌ها نهان خواهدشد — در دیدهٔ اهل دل عیان خواهدشد
۲) مسکین دلم به قامت او رفت و خسته شد — زان خسته می‌شود که به بالا همی‌رود
۳) عطّار ز عشق او سرگشته و حیران شد — در دیر مقیمی شد دل داد به ترسایی
۴) برگشت ز من بشست دستش — چون شسته شد از هواش دستم

۵۰٪ ۳۵٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۹۸-در کدام بیت، فعل مجهول به‌کار رفته است؟

۱) آواز خستهٔ تو گر خسته شود خسته شویم — آواز تو چون نای شکرخا بادا
۲) همه کار دشوارش آسان شود — ورا دشمن و دوست یکسان شود
۳) چنان نورش درون دیده آمد — که از نورش رخ جان دیده آمد
۴) چو بشنید شاه این سخن خیره گشت — سیه گشت چشم و دلش تیره گشت

۵۰٪ ۳۳٪ ۹۷/۰۹/۱۶

مبحث: مفهوم

۹۹-معنای کدام عبارت در مقابل آن نادرست آمده است؟

۱) امیر از آن جهان آمده، به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید: امیر که از مرگ نجات یافته بود وارد خیمه شد و لباس‌هایش را عوض کرد.
۲) این دبیر کافی، به نشاط قلم درنهاد تا نزدیک نماز پیشین، از این مهمات فارغ شده بود: این نویسندهٔ لایق با شادمانی دست از کار کشید زیرا کارهای مهم را تا نزدیک نماز ظهر انجام داده بود.
۳) تا خویشتن را ضیعتکی حلال خرند و فراخ‌تر بتوانند زیست: تا زمین زراعتی کوچکی برای خود بخرند و بتوانند راحت‌تر زندگی کنند.
۴) مرا سخت دربایست نیست. وزر و وبالِ این چه به کار آید؟: به آن‌ها نیازی ندارم و زیر بار گناه و عذاب آن نمی‌روم.

۵۹٪ ۴۲٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۱۰۰- کدام گزینه با عبارت زیر قرابت مفهومی ندارد؟

«امّا ایزد رَحمت کرد پس از نمودن قدرت.»

۱) ملک العرش پس از قدرت رحمت بنمود — قدرت و رحمت او خلق جهان را عبر است
۲) چون خدا خواست کند خلقت نوع بشری — قدرت خویش کند جلوه‌گر هر نظری
۳) ایزد چو بخواهد بگشاید در رحمت — دشواری آسان شود و صعب میسّر
۴) که چون خدای ببندد دری ز حکمت خویش — به روی بنده دو صد در ز فضل بگشاید

۵۸٪ ۲۵٪ ۹۷/۱۱/۰۵

۱۰۱- کدام بیت مفهوم «قناعت» را می‌رساند؟

۱) غم دنیای دنی چند خوری باده بخور / حیف باشد دل دانا که مشوّش باشد
۲) خلعت دنیا زیاد از خویشتن دردسر است / آن‌چه می‌آید زیاد از آستین، چین می‌شود
۳) تو را هر گوهری گوید مشو قانع به حسن من / که از شمع ضمیر است آن‌که نوری در جبین دارم
۴) گدای کوی تو از هشت خلد مستغنی است / اسیر عشق تو از هر دو عالم آزاد است

۵۶٪ ۴۴٪ ۹۷/۰۹/۱۶

۱۰۲- عبارت «آن چه دارم از حطام دنیا حلال است و کفایت است و به هیچ زیادت حاجتمند نیستم» با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

۱) تو به صورت چه قناعت کنی از صحبت او / رو دگر شو تو به تحقیق که او شد دگری
۲) حاجت خود را جز از سلطان مخواه / چون بخواهی یافت از دربان مخواه
۳) هیچ دانی کزچه باشد عزت آزادگان / از سر خوان لئیمان دست کوته کردنست
۴) قناعت می‌کنم با درد چون درمان نمی‌یابم / تحمل می‌کنم با زخم چون مرهم نمی‌بینم

۵۳٪ ۲۶٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۰۳- مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

۱) مباش بستهٔ تقلید و ظن که ممکن نیست / کز این طریق به منزل کسی رسد هیهات
۲) سال‌ها به در میخانه نشینم به از آن / که از این گوشه‌نشینان مقلّد باشم
۳) آنان که به تقلید مجرّد گرویدند / دورند ز حق، زان به حقیقت نرسیدند
۴) نداند قدر غم تا درنماند کس بدان «غالب» / مسرّت خیزد از تقلید پیران نوجوانان را

۵۲٪ ۳۹٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۱۰۴- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

۱) هر دو جهان پر است ز حی حیات‌بخش / با جان پنج روزه قناعت مکن ز ما
۲) گنج آزادگی و کنج قناعت ملکیست / که به شمشیر میسر نشود سلطان را
۳) قناعت کن اگر در آرزوی گنج قارونی / گدای خویش باش ار طالب ملک سلیمانی
۴) گر من اندر ملک دین گنج قناعت دارمی / خویشتن را ملکت عالم میسر گویمی

۴۶٪ ۴۰٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۰۵- هدف اصلی گویندهٔ عبارت «ابوالحسن بولانی و پسرش بوبکر سخت تنگ‌دست‌اند و از کسی چیزی نستانند و اندک مایه ضیعتی دارند، یک کیسه به پدر باید داد و یک کیسه به پسر، تا ما حق این نعمت تندرستی که بازیافتیم لختی گزارده باشیم» با کدام بیت قرابت دارد؟

۱) دست دعای لشکر شب را به زر گرفت / از لطف بی‌دریغ، شهنشاه حق‌گزار
۲) ای صاحب کرامت، شکرانهٔ سلامت / روزی تفقدی کن درویش بی‌نوا را
۳) جهان و هر چه در او هست با نعیم بهشت / نه نعمتی است که باز آورد فقیر از دوست
۴) همه کس به میدان کوشش درند / ولی گوی بخشش نه هر کس برند

۴۴٪ ۳۵٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۰۶- مفهوم کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

۱) باده خور غم مخور و پند مقلد منیوش / اعتبار سخن عام چه خواهد بودن؟
۲) عاشقی؟ محکم شو از تقلید یار / تا کمند تو شود یزدان شکار
۳) چه قدر راه به تقلید توان پیمودن؟ / رشته کوتاه بود مرغ نوآموخته را
۴) هر که از تقلید روی خود بتافت / سرّ جانان در درون خویش یافت

۴۴٪ ۲۱٪ ۹۷/۰۹/۱۶

۱۰۷- مفهوم دو بیتی «مکن کاری که بر پا سنگت آید (آید)/ جهان با این فراخی تنگت آید/ چو فردا نامه‌خوانان نامه خوانند/ تو را از نامه خواندن ننگت آید» با کدام گزینه تناسب دارد؟

۱) حدیث هول قیامت که گفت واعظ شهر / کنایتی است که از روزگار هجران گفت
۲) آن روز پر عجایب وان محشر قیامت / گشته است پیش حسنت مستغرق عجایب
۳) چه روزست و چه روزست چنین روز قیامت / مگر نامهٔ اعمال ز آفاق پریده‌ست
۴) حساب خود این‌جا کن، آسوده دل شو / میفکن به روز جزا کار خود را

۴۳٪ ۳۸٪ ۹۶/۱۱/۰۶

سؤال‌های دشوارتر

مبحث: لغت و املا

۱۰۸- در ابیات کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟

الف) فـــراغ نـــیـــست مـرا از فـــراق او آری / اســـیـر عـــشـــق بـــتان تـرک هر فراغ کند
ب) به راه خیر به یک ختوه افتدت صد مکث / به شرت این همه بی‌صبری و عجولی چیست
ج) هر عاشـــقی که تـــرسد از طعنه و ملامت / دعـــوی عـــشق‌بـــازی بـــر وی بـــود قرامت
د) نیـــتش ایـــن اســـت کـــه کـــردم طـواف / روزه، جـــزای عـــمـل مـــن ســـزاســت
هـ) ز عـــقد زلـــف تو شد مشکل نسیمی حل / که کـــار زلـــف تـــو جز حلّ مشکلات مباد
و) عاشق از غـــازی نتـــرسد مـــــی بیار / بلکه از یرغوی (بازپرســـــی) دیوان نیز هم

۱) الف، ج، ب، و ۲) هـ، ب، ج، الف ۳) و، هـ، ج، د ۴) و، ج، ب، د

۵۱٪ ۲۰٪ ۹۸/۰۱/۰۷

۱۰۹- معنی واژهٔ «محجوب» در کدام گزینه متفاوت است؟

۱) به صورت از نظر ما اگرچه محجوب است / فلان ز گوشه‌نشینان خاک درگه ماست
۲) بیرون سبب باشد اسرار و عجایب‌ها / محجوب بود چشمی کو جمله سبب بیند
۳) شبنم محجوب از گلچین بود گستاخ‌تر / در گلستانی که من چون حلقه بیرون دَرَم
۴) چون فلک از توست روشن پس تو را محجوب چیست / چونک تن از توست زنده چون ز تن پنهان شدی

۵۱٪ ۲۶٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۱۱۰- در همهٔ گزینه‌ها به‌جز بیت گزینهٔ ... واژهٔ «بار» معنای یکسانی دارد.

۱) احتمال نیش کردن واجب است از بهر نوش / حمل کوه بیستون بر یاد شیرین بار نیست
۲) در حریم پاک بازان بوریا را بار نیست / فقر را با نقش‌بندانِ تعلّق کار نیست
۳) نیست ره در محفلش مشتاق را کاین بارگاه / بارگاه شه بود اینجا گدا را بار نیست
۴) با خیال روی او در پردهٔ شرم و حیا / خلوتی دارم که بوی پیرهن را بار نیست

۴۷٪ ۲۵٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۱۱- در کدام عبارت غلط املایی وجود دارد؟

۱) هر که از این چهار خصلت یکی را مهمل گذارد، روزگار حجاب مناقشت پیش مرادهای او بدارد.
۲) یک یک ضیاع را نام بر وی خواندند اقرار کرد به فروختن آن به طوع و رغبت.
۳) اگر مصلحت بینی به شهر اندر برای تو مقامی بسازم که فراغ از این به دست دهد و به صلاح اعمال شما اقتدا کنند.
۴) تا مر این روزهٔ رضا و حدیقهٔ علیا چون بهشت به هشت باب اتّفاق افتاد.

۴۷٪ ۱۲٪ ۹۸/۰۱/۰۷

۱۱۲- کاربرد واژهٔ «محجوب» در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

۱) نرگس که سرافکنده به پیش، آفت دل‌هاست / کی دل برد آن دیده که محجوب نباشد
۲) بر سر خوان وصالش دل محجوب مرا / تنگ‌دستی است که یارای سؤالش نبود
۳) حسن او پیداست ما محجوب هستی خودیم / شد حجاب روی جانان پردهٔ پندار ما
۴) گاهی نظر تو با منِ محجوب می‌کنی / گم می‌کنی نگاه ولی خوب می‌کنی

۴۶٪ ۱۹٪ ۹۷/۰۹/۱۶

۱۱۳- در کدام بیت غلط املایی یا رسم‌الخطی وجود دارد؟

۱) ای دردمند هجر میـــانداز دل ز درد / کاینک طبیب آمده درمان رســـیدنی اســـت
۲) پروانه‌وار پیش روم بهر ســـــوخـــتن / کان شمع دیده در شب هجران رسیدنی است
۳) در ره بساط لعل ز خون جـگر کـــشم / کان نازنین چو سرو خرامـــان رســـیدنی است
۴) جانی که از فراق رها کـــرد خـــانه را / یاد آورید که آرزوی جان رسیـــدنـــی اســـت

۴۴٪ ۱۶٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۱۱۴- در کدام گزینه غلط املایی یا رسم‌الخطی وجود دارد؟

۱) بدان خود را که حلاجم چنین گفت / که از اسرارنامه دُر توان سفت
۲) دو خطوه بیش نبود راه سالک / اگرچه دارد آن چندین مهالک
۳) یک ناوک دیگر بزن و راست رسان تیر / با جان، دل مجروح مرا جنگ میانداز
۴) مجلست بانشاط باد و سرور / موکبت با سپاه باد و حشم

۴۲٪ ۲۳٪ ۹۷/۰۹/۱۶

مبحث: آرایه و تاریخ ادبیات

۱۱۵- در کدام گزینه آرایه‌ای به اشتباه به بیتی نسبت داده شده است؟

۱) رو ترک سر بگیر و از این جیب سر برآر / رو تـــرک زر بـــــگو و از این ســکه نام گیر (کنایه، جناس)
۲) ای بت سنگ‌دل و ای صنم سیم‌عـــذار / بر رخ خوب تو عاشق، فلک آینـــه‌دار (تشبیه، شخصیت‌بخشی)
۳) چو غنچهٔ گل علم خویش در نوردد زود / چو لاله گر رخ او چتر آل بگشاید (جناس تام، شخصیّت‌بخشی)
۴) بنگر و امروز بین کز آن کیـــــان است / ملک که دی و پـــریـــر از آن کـــــیان بود (جناس، مجاز)

۳۸٪ ۳۰٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۱۱۶- واژهٔ «شمشیر» در کدام گزینه مفهوم مجازی دارد؟

۱) در آن دیار که شمشیر تو برهنه شود / به خون بدکنشان خاک او شود معجون
۲) در شرع به شمشیر تو شد سوخته بدعت / در ملک به فرمان تو شد کاسته بیداد
۳) هر که با یزدان و پیغمبر محارب شد، تنش / خسته با شمشیر بِهْ یا بسته در زنجیر و بند
۴) پروانهٔ غمش را هر دم به خون خلقی / شمشیر تیز یابی، فرمان تازه بینی

۳۸٪ ۱۶٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۱۷- تعداد «تشبیه‌های» کدام بیت بیشتر است؟

۱) من جمـــع کـــرده هـــیزم افـعال بد بسی / و آنگه گذر بر آتش قهر تو نـاگزیر
۲) از بهر صید مـــاهی عفـــو تـــو در دعـا / از دست دام دارم و از چشم آبـگیر
۳) نومید نیستـــم ز در رحـــمتت که هست / کشت امید تشنه و ابر کرم مـطیر
۴) گر زندگی خواهی چو شهیدان پس از حیات / بر بستر مجاهده پیش از اجل بمیر

۳۷٪ ۱۲٪ ۹۶/۰۸/۰۵

مبحث: دستور زبان

۱۱۸- در کدام بیت هیچ یک از انواع روابط معنایی به‌کار نرفته است؟

۱) یکی درخت گل اندر فضای خلوت ماست / که سروهای چمن پیش قامتش پستند
۲) اگر جهان همه دشمن شود به دولت دوست / خبر ندارم از ایشان که در جهان هستند
۳) حریف مجلس ما خود همیشه دل می‌برد / علی‌الخصوص که پیرایه‌ای بر او بستند
۴) درخت غنچه برآورد و بلبلان مستند / جهان جوان شد و یاران به عیش بنشستند

۴۹٪ ۴۶٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۱۹- در کدام بیت تعداد واژگان «وندی» کم‌تر است؟

۱) زاغی از آن‌جا که فراغی گزید / رخت خود از باغ به راغی کشید
۲) عاقبت از خامی خود سوخته / رهروی کبک نیاموخته
۳) نادره کبکی به جمال تمام / شاهد آن روضهٔ فیروزه‌فام
۴) بر قدم او قدمی می‌کشید / وز قلم او رقمی می‌کشید

۴۴٪ ۸٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۲۰- در کدام گزینه فعل مجهول به‌کار نرفته است؟

۱) خواب منزل رهنوردان را دلیل غفلت است / خواب بر من تلخ شد تا راه من پیموده شد
۲) غیرت مردانهٔ من برنتابد کاهلی / کارفرما گشت هر کاری به من فرموده شد
۳) می‌کند روشن سواد مردم از نقش قدم / چون قلم‌پایی که در راه سخن فرسوده شد
۴) سر نپیچیدم ز تیغ موج تا هم‌چون حباب / چشم من بر روی دریای بقا بگشوده شد

۴۳٪ ۱۹٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۱۲۱- در همهٔ گزینه‌ها به‌جز گزینهٔ ... فعل «مجهول» به کار رفته است.

۱) گر صد کتاب ساخته آید به مدح شاه / چون بنگرید گفته ز ناگفته کم‌تر است
۲) چو در خون، آن سه بَدَرگ غرقه گشتند (بَدَرگ: بد ذات) / دگر دزدان پریشان حلقه گشتند
۳) هم از سلطان هزیمت شد به خواری / هم‌اندر راه کشته شد به زاری
۴) در پای عوام کشته گشتند خواص / آتش چو در افتاد نه تر ماند و نه خشک

۴۱٪ ۱۸٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۲۲- در کدام یک از گزینه‌های زیر فعل مجهول به کار نرفته است؟

۱) دیدهٔ تو چون دلم را دیده شد / شد دل نادیده غرق دیده شد
۲) ندانم تا ثنایت گفته آید / وگر آید تو را پذرفته آید
۳) به سمع رضا مشنو ایذای (آزار) کس / وگر گفته آید به غورش برس
۴) بعد از آن گفتا که می‌آید خطاب / کاین سخن چون گفته شد بشنو جواب

۳۹٪ ۱۸٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۲۳- در کدام گزینه فعلی از نوع فعل پایانی عبارت «امیر گفت: پیغامی است سوی بونصر در بابی تا داده آید.» به کار نرفته است؟

۱) چنینم نوشته بُد اختر به سر / که من کشته گردم به دست پدر
۲) بزرگا گر خطایی کرده آمد / مگیر از من اگر باشد بزرگ آن
۳) بسی یاد نام نکو رانده شد / بسی دفتر باستان خوانده شد
۴) فرق شاهی و بندگی برخاست / چون قضای نبشته آمد پیش

۳۱٪ ۷٪ ۹۷/۰۹/۱۶

مبحث: مفهوم

۱۲۴- کدام بیت مفهوم متفاوتی را دربارهٔ «تقلید» بیان می‌کند؟

۱) عبادت به تقلید گمراهی است / خنک رهروی را که آگاهی است
۲) تقلید چون عصاست بدستت در این سفر / وز فر ره عصات شود تیغ ذوالفقار
۳) گر چه عقلت سوی بالا می‌پرد / مرغ تقلیدت به پستی می‌چرد
۴) تو چون موری و این راهست هم‌چون موی بترویان / مرو زنهار بر تقلید و بر تخمین و بر عمیا

۴۲٪ ۳۲٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۲۵- کدام گزینه با مفهوم عبارت زیر قرابت دارد؟

«این صلت فخر است. پذیرفتم و بازدادم که مرا به کار نیست و نگویم مرا سخت دربایست نیست اما چون به آن‌چه دارم و اندک است قانعم وزر و وبال این چه به کار آید؟»

۱) با کمال احتیاج از خلق استغنا خوش است / با دهان تشنه مردن بر لب دریا خوش است
۲) به گاه فقر توانگر نمای همّت باش / که گرچه هیچ نداری بزرگ دارندت
۳) عمری است پاس وضع قناعت وبال ماست / وارستگی هم از غم دنیا نرسته بود
۴) به دل خوردن قناعت کن اگر از اهل دنیایی / که مرغ این قفس جز دل ندارد دانهٔ دیگر

۴۲٪ ۲۱٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۱۲۶- مفهوم کلی عبارت زیر با کدام بیت تناسب مفهومی ندارد؟

«می‌شنویم که قاضی بُست، بوالحسن بولانی و پسرش بوبکر سخت تنگدست‌اند و از کس چیزی نستانند و اندک مایه ضیعتی دارند. یک کیسه به پدر باید داد و یک کیسه به پسر، تا خویشتن را ضیعتکی حلال خرند و فراخ‌تر بتوانند زیست».

۱) فقر و درویشی شفای مؤمن است / زانکه اندر وی صفای مؤمن است
۲) هر کرا از صدق دل صافی بود / خرقه‌ای و لقمه‌ای کافی بود
۳) با قناعت ساز دائم ای پسر / گرچه هیچ از فقر نبود تلخ‌تر
۴) گر ستودم حسن اخلاق تو را دانی‌که نیست / از حطام دنیوی چشمم به خشکی یا تری

۴۱٪ ۱۶٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۲۷- پیام داستان «زاغ و کبک» با مفهوم کدام گزینه تناسب ندارد؟

۱) طبع دون از ره تقلید به نیکان نرسد / پای اگر خواب کند چشم نگویند آن را
۲) اهل تقلید ندارند ثباتی در ذات / صدق این واقعه از سایهٔ خود کن تحقیق
۳) کام تقلید ز نعمت نبرد بهرهٔ ذوق / غیر ریزش نبود بهرهٔ دندان صدف
۴) تقلید چون عصاست به دستت در این سفر / وز فرّ ره عصات شود تیغ ذوالفقار

۴۰٪ ۲۴٪ ۹۶/۰۸/۰۵

۱۲۸- کاربرد معنایی واژهٔ «محجوب» در کدام گزینه متفاوت است؟

۱) سخت محجوب است حسن آیینه‌دار شرم باش / از تو چشمِ بسته می‌خواهد تماشای پری
۲) دلبر مظلوم از خجلت بنسراید سخن / شاهد محجوب از حسرت بنگشاید زبان
۳) هر یکی زان به حاجتی منسوب / لیک نامحرمان از آن محجوب
۴) ز چشم من مجوش ای گریه هنگام وصال او / که محجوب است و می‌سازد هلاکم انفعال او

۳۹٪ ۱۶٪ ۹۶/۰۸/۱۹

۱۲۹- در کدام بیت نگاه شاعر به «تقلید» متفاوت است؟

۱) نوحه‌گر باشد مقلد در حدیث / جز طمع نبود مراد آن خبیث
۲) کجا از هر مقلد کار ارباب بیان آید / نیاید از ده انگشت آن‌چه تنها از زبان آید
۳) یا به تقلید شهیدان ره آزادی / طوطی سبز قبا، سرخ پر آورده برون
۴) ما دستخوش سبحه و زنار نگشتیم / در حلقهٔ تقلید گرفتار نگشتیم

۳۸٪ ۲۶٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۳۰- کدام بیت با سایر ابیات تقابل مفهومی دارد؟

۱) قناعت کن به اندک کان است بسیار / مجو بیشی که می‌آرد کمی بار
۲) از دنائت شمر قناعت را / همّتت را که نام کرده است آز؟
۳) ز خوان رزق اندک توشه‌ای گیر / قناعت کن، ز مردم گوشه‌ای گیر
۴) سلامت با قناعت توأمانند / چو آز اندر زمانه مهلکی نیست

۳۵٪ ۲۷٪ ۹۷/۰۸/۱۸

۱۳۱- مفهوم مقابل بیت زیر، در کدام گزینه آمده است؟

«باز کشید از روش خویش پای / در پی او کرد به تقلید جای»

۱) کند کبک تقلید رفتار او را / ادب نیست در مردم کوهساری
۲) سایه جز پیروی گزیرش نیست / هر کجا که آفتاب در گذر است
۳) گه به زرقم همی‌کنی تقلید / گه به شاهم همی‌دهی تهدید
۴) بر گلبن ایجاد تویی غنچهٔ خندان / در گلشن ابداع تویی برگ شقایق

۳۴٪ ۱۰٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۳۲- مفهوم کدام بیت، با سایر ابیات تفاوت دارد؟

۱) خودحسابان صائب از دیوان محشر فارغند / از حساب اندیشه‌ای نبود قیامت‌دیده را
۲) تو حساب خویش کن، نه عتاب خلق سعدی / که بضاعت قیامت، عمل تباه داری
۳) شب فراق غمت لطف‌ها که با دل من کرد / حساب آن نتوان کرد تا به روز قیامت
۴) مکن به کاهلی امروز خویش را فردا / که خودحساب ندارد حذر ز رستاخیز

۲۸٪ ۲۱٪ ۹۷/۰۸/۰۴

۱۳۳- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

۱) کنج درویشیم و گنج قناعت چون هست / بندهٔ منّت اغیار چرا باید بود
۲) کشتزار همّتم آب قناعت می‌خورد / کرده ز اکسیر قناعت خاک در دستم زری
۳) از هر چه تو گویی به قناعت بشکیبم / امکان شکیب از تو محال است و قناعت
۴) سخن نگوی ز عنقا که هر که قانع شد / فرا ز قاف قناعت بدان که او عنقاست

۲۵٪ ۱۳٪ ۹۷/۰۸/۰۴